

LUX FILM DAYS

3 FILMS
24 TALEN
28 LANDEN

© Komplizen Film

WESTERN

Een film van Valeska Grisebach
Duitsland, Bulgarije, Oostenrijk

Europees Parlement

WESTERN

EEN FILM VAN VALESKA GRISEBACH

Een groepje Duitse arbeiders wordt naar Bulgarije gestuurd om een stuwdam te bouwen in een droge, bergachtige streek in het zuiden van het land, niet ver van de Griekse grens. Ze slaan hun kamp op in de buurt van een afgelegen dorp en maken hun aanwezigheid kenbaar door de nationale vlag te planten, een overwinningsebaar dat op de inwoners enigszins provocerend overkomt.

Daar liggen de wortels van een moeilijke verstandhouding tussen twee groepen, waarin niemand (of bijna niemand) de taal van de ander spreekt... Maar dan is er Meinhard, van wie gezegd wordt dat hij nog in het vreemdelingenlegioen heeft gevochten. Hij heeft zich omgeschoold tot bouwvakker en wil geld verdienen. Hij is het die de eerste stap zet en de dorpingen overlaadt met vriendschappelijke gebaren om een goede verstandhouding te creëren. Daardoor komt hij steeds verder van zijn collega's af te staan, die zich meer en meer terugtrekken, doordrongen van hun eigen superioriteit en verstoken van zelfs maar het kleinste beetje empathie tegenover de anderen. De eerste onhandige toenaderingspogingen maken geleidelijk aan plaats voor momenten van echt contact en de antiheld Meinhard, die kind noch kraai heeft, raakt zo goed en zo kwaad mogelijk geïntegreerd in deze wereld die zo anders is dan de zijne.

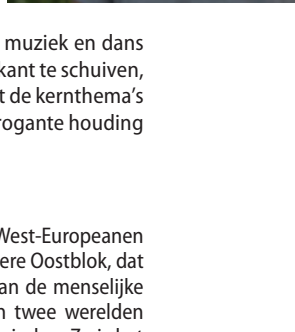
INVALSHOEKEN

Door de confrontatie tussen een groepje Duitse arbeiders en de inwoners van een klein, afgelegen dorp in Bulgarije geeft de Duitse cineaste Valeska Grisebach ons een inblik in de grote sociaal-economische en culturele ongelijkheden die tussen de landen van de Europese Unie bestaan. Haar film speelt zich dus af in een jong Europa, dat nog in opbouw is en boordevol contrasten zit. Uitwisselingen zijn dan weliswaar een bron van rijkdom op menselijk vlak, maar leggen ook andere normen, waarden en gedragingen bloot die aan de oorsprong liggen van misverstanden en min of meer verborgen conflicten.

Deze uitwisselingen brengen een tastbare dramatische spanning teweeg, die pas aan het eind van de film zal wegebben, wanneer de dorpingen het kamp van de Duitsers betreden voor een feest waar muziek en dans dienst doen als universele taal. De noodzaak om vooroordelen aan de kant te schuiven, het respect voor en de openheid naar de ander groeien daarmee uit tot de kernthema's van een western die niets wil weten van de neerbuigendheid en de arrogante houding tegenover de armere partners.

ONCE UPON A TIME IN THE EAST

Tot de toetreding tot de Europese Unie in 2007 was Bulgarije voor de West-Europeanen een soort terra incognita, vaak nog in één adem genoemd met het vroegere Oostblok, dat toch al meer dan een kwarteeuw niet meer bestaat. In zijn ontleding van de menselijke verhoudingen geeft *Western* uitstekend het grote verschil weer tussen twee werelden die er nog niet in zijn geslaagd een gezamenlijke Europese identiteit te vinden. Zo is het opmerkelijk dat de Duitse arbeiders zich al meteen vestigen alsof ze zich op veroverd terrein bevinden: ze hijsen de nationale vlag om ostentatief te laten zien dat ze de baas zijn op het kleine lapje grond waarop hun kamp zal blijven staan totdat de bouwwerkzaamheden zijn afgerond. Meinhard eigent zich een paard toe waarvan hij denkt dat het wild is, maar dat eigenlijk toebehoort aan Adrian, de oom van Vanko. Vincent neemt een misplaatste houding aan tegenover de jonge meisjes die in de rivier komen baden, en aarzelt niet

© Komplizen Film

© Komplizen Film

© Komplizen Film

om de watertoevoer naar het dorp om te leggen om zo in hun eigen behoeften te voorzien, alsof hun noden voorgaan op en belangrijker zijn dan die van de plaatselijke bevolking. 's Nachts scheuren ze met veel lawaai in een terreinwagen door het dorp om te laten zien dat zij het in deze uithoek voor het zeggen hebben, en om eventuele indringers alvast af te schrikken...

In de film van Valeska Grisebach zijn inderdaad enkele westernfiguren te zien: Meinhard, de eenzame cowboy op zijn paard zonder zadel en met zijn uitdrukingsloze gezicht, dorre, woestijnachtige landschappen die prachtige vergezichten opleveren, een klein dorp met stoffige straten en een café dat dienstdoet als saloon en waar men de tijd doodt met raki drinken en kaarten voor geld, twee groepen die elkaar wantrouwen, waarbij de ene vindt dat zij superieur is aan de andere als het om ontwikkeling en beschaving gaat („Deze dorpen zijn als een reis in de tijd“, horen we een Duitser zeggen terwijl hij vanuit zijn terreinwagen de omgeving verkennt) enz.

In een dergelijke sfeer van wantrouwen lukt het Meinhard gelukkig om de lont uit het kruidvat te halen tijdens een door vijandigheid en onbegrip gekenmerkte ontmoeting tussen beide groepen. Ondanks de taalbarrière weet hij een band te smeden met de plaatselijke bevolking en een soort empathie jegens hen te ontwikkelen, hetgeen kwaad bloed zet bij zijn Duitse collega's. Hij neemt het namelijk voor hen op wanneer Vincent op een avond het idee oppert om de watertoevoer naar het dorp om te leggen. Hij legt uit dat het water gerantsoeneerd is en wegens een tekort al wordt verdeeld tussen drie verschillende dorpjes. Maar Vincent wil niet naar zijn argumenten luisteren, valt hem met geweld aan en verdwijnt in de duisternis. Het loutere feit dat Meinhard de problemen van hun burens ter sprake brengt, is voor Vincent het bewijs dat Meinhard stelling neemt tegen zijn eigen kamp. Rekening houden met de belangen van de ander, iets wat in het hoofd van de opzichter niet eens opkomt, blijkt in werkelijkheid de vrucht te zijn van de verstandhouding die beetje bij beetje tussen hem en de dorpingen ontstaat. Het laat duidelijk zie hoe belangrijk de dialoog is, op menselijk vlak maar ook op sociaal vlak, omdat men daarmee aan cruciale informatie kan komen die onontbeerlijk is om te kunnen samenleven.

EEN MOEILIJKE ONTMOETING

De bouwwerkzaamheden komen al snel stil te liggen en daardoor hebben de mannen niets meer te doen. De vrachtwagen die de veertig ton grind moet brengen, komt maar niet en binnen het kleine Duitse team worden de zon, de rivier en de drank de voornaamste bezigheden. Longshots van een landschap dat langzaam wordt gefilmd, puur om zichzelf, en het lawaai van de insecten begeleiden het wachten van deze mannen, van wie het leven zich voortaan in slow motion afspeelt. Maar Meinhard brengt op zijn beurt heel wat tijd door in het dorp en helpt de inwoners bij hun dagelijkse beslommeringen: een stenen muurtje bouwen, tabaksbladeren drogen... Het leven lijkt een andere betekenis te hebben gekregen voor deze ontwortelde, wat mysterieuze man van wie niemand precies weet wie hij is (hij beweert dat hij nog in het vreemdelingenlegioen heeft gevochten en geen huis of familie heeft, maar uit niets in de film blijkt dat dat ook zo is), die nergens helemaal zijn plaats vindt, noch in het kamp, noch in het dorp. De constante verplaatsingen tussen de twee plekken, meestal 's avonds of in het holst van de nacht, zijn voor de regisseur vaak de gelegenheid om de algemene slaperigheid van de film te doorbreken met onverwachte ontwikkelingen en geweldsscènes.

De scène waarin Vincent zich op Meinhard werpt en hem tegen de grond werkt tijdens zijn eenzame nachtelijke wandeling, zal zich tot drie keer toe herhalen. De eerste keer wanneer Vanko vanaf een vrachtwagen op zijn rug springt; ze rollen allebei over de grond, maar de situatie neemt al gauw een ongunstige wending aan voor de tiener, die bewusteloos raakt. Al die tijd dat hij bewusteloos is, vragen ze zich af wat Vanko bezielde en hoe de dorpelingen zullen reageren als ze zijn roerloze lichaam vinden, dat door Meinhard naar het dorp wordt teruggebracht. Wanneer hij weer bij bewustzijn komt, vernemen we dat hij gewoon een grap wilde uithalen met de man die hij voortaan als een vriend beschouwt. Het is dus een louter „gratuite” gebeurtenis, zonder zware gevolgen, maar die wel voor een bepaalde stress zorgt die tekenend is voor de constante spanning tussen de twee gemeenschappen. Wanneer de film ten einde loopt, wordt Meinhard opnieuw in nachtelijke omstandigheden aangevallen. Nadat hij weigert een van de dorpelingen het geldbedrag terug te geven dat hij hem tijdens het spel afhandig had gemaakt, gaan drie mannen hem te lijf en ranselen hem af. Ze gooien hem in de rivier en nemen de benen. Doorweekt brengt Meinhard de nacht bij de rivier door. De dag daarop wordt hij opgepikt door enkele dorpelingen die onderweg zijn naar het feest dat in het kamp van de Duitsers wordt georganiseerd. Ten slotte, wanneer de avond ten einde loopt, wordt Meinhard nog eens onder handen genomen door een van de dorpelingen, die hem ervan beschuldigd met een meisje uit het dorp naar bed te zijn geweest. De mannen vliegen elkaar in de haren en Meinhard ligt opnieuw op de grond. „Zo gaat dat in dorpen... Er kan van alles gebeuren!”, aldus Adrian, die hem vlak na de aanval komt troosten.

Western lijkt daarmee twee specifieke tijdsdimensies te kennen: die van de dag, die vrij vloeiend is en waar de relaties ingehouden en beschaafd zijn, en die van de nacht, waar een zekere ruwheid overheerst en waar de spanningen die zich rond de hoofdpersoon hebben opgebouwd, plotseling en hard tot uitbarsting komen. De hoofdpersoon wekt het wantrouwen van zowel zijn collega's, en dan vooral van zijn chef Vincent, die zich verraden voelt, als de dorpelingen, die zijn verlangen om zich te integreren niet goed kunnen plaatsen en hem in zekere zin verwijten dat hij geen gepaste afstand tot hen bewaart. In hem kristalliseren zich de vraagstukken waar het in de film echt over gaat, d.w.z. de moeilijkheden van een echte ontmoeting tussen groepen mensen die, ondanks een gezamenlijke politieke identiteit, in alles elkaars tegenpool zijn, en voor wie in de eerste plaats, naast een verlangen naar openheid jegens de ander, veel respect en omzichtigheid nodig zijn.

© Komplizen Film

STOF TOT NADENKEN

- Aan het begin van de film pakt Vincent de hoed van een jong Bulgaars meisje af die in de rivier is gevallen, en hij gebruikt die om haar te plagen. Uiteindelijk duwt hij zelfs haar hoofd onder water. Aan het eind zien we een vergelijkbare scène rond de Duitse vlag, waar de Bulgaren zich omheen hebben geschaard. Welke betekenis ziet u in de parallel tussen deze twee symmetrische en vergelijkbare scènes?
- „Wat zoek je hier?“, vraagt Adrian aan Meinhard helemaal aan het eind van de film, terwijl hij hem het mes teruggeeft dat hij als aandenken had aangeboden aan zijn neef Vanko. Denk, in het licht van de elementen die door de film worden aangereikt, eens na over de volgende vraag: Wat heeft Meinhard toch te zoeken op deze onherbergzame plek, waar buiten het dorp niets gebeurt, waar het wereldnieuws niet lijkt door te dringen, waar er geen werk is en waar cultuur of sport ook ver te zoeken is?
- In de film wordt er indirect maar herhaaldelijk gezinspeeld op de grootse geschiedenis van het land of de economische toestand. Herinnert u zich die zinspelingen? Wat dragen deze contextuele elementen bij tot het kleine verhaal van de ontmoeting tussen de Bulgaarse dorpingen en de Duitse arbeiders?

© Komplizen Film

les grignoux

EUROPESE CINEMA VOOR DE EUROPEANEN

Na de editie van vorig jaar, waarop het tiende jubileum van het initiatief werd gevierd, blijft de LUX-prijs een verbazingwekkende verscheidenheid aan genres en kleuren tonen via de films van jonge getalenteerde Europese regisseurs. Het Europees Parlement heeft de eer u de drie films voor te stellen die meedingen naar de LUX-filmprijs 2017:

120 BPM (BATTLEMENTS PAR MINUTE) (*120 battements par minute*), film van Robin Campillo, Frankrijk

SAMISCH BLOED (*Sameblod*), film van Amanda Kernell, Zweden, Noorwegen, Denemarken

WESTERN, film van Valeska Grisebach, Duitsland, Bulgarije, Oostenrijk

De films behandelen actuele thema's, op een warme en intelligente manier, en geven weer wat Europa op dit moment doormaakt. Ze laten personages zien die hun blik richten op de wereld om hen heen, om de werkelijkheid en de samenlevingen en gemeenschappen waartoe ze behoren, te begrijpen. Door onze verhalen te vertellen, gesublimeerd door de emotie van de cinema, worden de kwaliteit en de diversiteit van de Europese cinema en het belang ervan bij de opbouw van sociale waarden en culturele gemeenschappen, voor het voetlicht gebracht. Wij nodigen u uit om de films te bekijken tijdens de zesde editie van de LUX-filmdagen.

LUX-FILMPRIJS

Cultuur is van fundamenteel belang voor de ontwikkeling van onze samenleving.

In die geest heeft het Europees Parlement in 2007 de LUX-filmprijs gelanceerd. Het wil daarmee bijdragen aan een grotere distributie van de Europese film door heel Europa en aanzetten tot een Europees debat over belangrijke maatschappelijke thema's.

De LUX-filmprijs is een uitzonderlijk initiatief. Terwijl de meeste Europese coproducties alleen in het land van oorsprong te zien zijn en zelden elders worden gedistribueerd, zelfs niet binnen de EU, biedt de LUX-filmprijs drie Europese films de unieke kans om in de 24 officiële EU-talen te worden ondertiteld.

De winnaar van de LUX-filmprijs wordt op 15 november 2017 bekendgemaakt door de leden van het Europees Parlement.

LUX-FILMDAGEN

Uit de LUX-filmprijs zijn de LUX-filmdagen voortgekomen. Sinds 2012 worden de drie films die meedingen naar de LUX-filmprijs, aan een breder Europees publiek gepresenteerd tijdens de LUX-filmdagen.

Via de LUX-filmdagen nodigen we u uit voor een onvergetelijke grensoverstijgende culturele ervaring. Van oktober tot december kunt u samen met cinefielen uit heel Europa de vertoningen van de drie films in een van de 24 officiële talen van de Europese Unie bijwonen. Vergeet niet te stemmen voor uw favoriete film via onze website luxprize.eu of onze Facebookpagina!

PUBLIEKSVERMELDING

In het kader van de LUX-filmprijs kiest het publiek zijn favoriete film: de publieksvermelding. Stem vóór 31 januari 2018 voor één van deze drie films! Misschien maakt u wel kans om in juli 2018 — op uitnodiging van het Europees Parlement — het internationale filmfestival van Karlovy Vary bij te wonen en bekend te maken welke film de publieksvermelding heeft gewonnen.

KIJK,
DEBATEER
EN STEM!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REGISSEUR: Valeska Grisebach

SCENARIO: Valeska Grisebach

CAST: Meinhard Neumann, Reinhardt Wetrek,
Syuleyman Alilov Letifov, Veneta Frangova, Vyara
Borisova

DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY: Bernhard Keller

PRODUCENTEN: Jonas Dornbach,
Janine Jackowski, Maren Ade, Valeska Grisebach,
Michel Merkt

PRODUCTIE: Komplizen Film,
Chouchkov Brothers, Coop99 Filmproduktion,
KNM et ZDF-Das Kleine Fernsehspiel

JAAR: 2017

DUUR: 119'

GENRE: Fictie

LAND: Duitsland, Bulgarije, Oostenrijk

OORSPRONKELIJKE VERSIE: Duits, Bulgaars,
Engels

Manuscript voltooid in augustus 2017

